

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних економічних відносин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-
педагогічної роботи

“ _____ ” _____ 20__ р.

Робоча програма навчальної дисципліни

«Міжнародні відносини та світова політика»

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність: 056 «Міжнародні економічні відносини»

освітня програма: «Міжнародні економічні відносини»

вид дисципліни: за вибором

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2018 / 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“28” серпня 2018 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Непрядкіна Наталія Василівна, к.е.н., доцент,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин

Протокол від “28” серпня 2018 року № 1

Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин

(підпис)

Казакова Н.А.
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “28” серпня 2018 року № 1

Голова методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

(підпис)

Григорова-Беренда Л.І.
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «**Міжнародні відносини та світова політика**» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки

бакалавра

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності (напрямку) 056 - міжнародні економічні відносини

спеціалізації _____

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів знань про особливості наукового розуміння й трактування найважливіших явищ і процесів у міжнародних відносинах.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Завданням курсу “Міжнародні відносини та світова політика” є формування у студентів науково обґрунтованих уявлень про міжнародні відносини, учасництво, інтереси і цілі діяльності учасників, види і форми міжнародних відносин, взаємозв’язок між діями держави у сферах політики, економіки, культури й інформації.

У результаті вивчення академічного курсу студенти повинні знати:

- зміст найважливіших категорій і понять міжнародних відносин;
- найважливіші принципи наукових шкіл теорії міжнародних відносин і розуміти особливості трактування ними сучасності;
- характер найактуальніших особливостей, механізмів, рушійних сил міжнародних відносин;
- особливості та механізми функціонування міжнародних відносин у сферах політики, культури, економіки й інформації.

1.3. Кількість кредитів

Загальна кількість кредитів, передбачена робочим навчальним планом, становить 3.

1.4. Загальна кількість годин - 90.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	3-й
Семестр	
5-й	5-й
Лекції	
32 год.	12 год. (з них 4 аудиторних, 8 дистанційних)

Практичні, семінарські заняття	
16 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
42 год.	78 год.
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

- науково коректно застосовувати головні поняття і категорії теорії міжнародних відносин, методи наукового дослідження;
- самостійно інтерпретувати інформацію щодо реальних подій у сфері міжнародних відносин;
- аналізувати явища і процеси сучасного світу;
- орієнтуватися в основних тенденціях та проблемах розвитку глобальної міжнародної системи.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

1. Формування теорій міжнародних відносин

Наукова природа теорії міжнародних відносин. Теорія міжнародних відносин як наука і навчальна дисципліна. Структура, завдання та функції теорії міжнародних відносин. Теорія міжнародних відносин у системі суспільних наук. Закономірності міжнародних відносин. Методологічні основи й методи дослідження. Проблема методу в дослідженні міжнародних відносин. Особливості теоретичного та емпіричного рівнів дослідження. Поняття і категорії теорії міжнародних відносин. Проблеми формування понятійно-категорійної системи. Загальнонаукові (інструментальні) поняття і категорії. Співвідношення категорій “міжнародні відносини”, “міжнародна політика” і “світова політика”. Теоретичні школи в дослідженнях міжнародних відносин: реалізм і неореалізм, лібералізм і неолібералізм, неомарксистський і постмодерністський підходи тощо. Шляхи розвитку теорії міжнародних відносин у XXI столітті.

2. Учасники міжнародних відносин

Критерії та особливості участі в міжнародних відносинах. Найпоширеніші означення суспільних одиниць, що беруть участь у міжнародних відносинах: суб’єкт міжнародних відносин, сторона, учасник, актор, фактор. Класифікація та характеристика суб’єктів міжнародних відносин. Дилема суб’єктності: позиції етатизму й транснаціоналізму. Ідея біфуркації міжнародних відносин у концепції Жд. Розенау. Найважливіші ознаки учасників міжнародних відносин. Місце держави у системі

міжнародних відносин. Критерії державності. Урядові й неурядові організації як учасниці міжнародних відносин.

3. Цілі, інтереси й засоби учасників міжнародних відносин

Інтереси, потреби, цілі та мотивація дій учасників міжнародних відносин. Суспільні інтереси, інтереси нації і держави: зміст, структура, співвідношення. Національно-державний інтерес. Безпека і виживання як основа національно-державного інтересу. Позиції Г. Моргентау та Р. Арона. Психологічний та операційний підходи до розуміння інтересів учасників міжнародних відносин. Типологія інтересів. Національні та універсальні інтереси в міжнародних відносинах. Декларативні та реальні інтереси держав. Типологія інтересів за різними критеріями. Співвідношення інтересів і цілей. Типологія цілей. Особливості ухвалення рішень учасниками міжнародних відносин. Основні засоби досягнень цілей на міжнародній арені, їх характеристика: переконання, переговори, загроза, сила. Стратегія як встановлення співвідношення між цілями і засобами в міжнародних відносинах.

4. Види та форми міжнародних відносин

Видова структура міжнародних відносин. Проблеми ієрархічного рангування видів. Моделі видової структури міжнародних відносин. Позиції Я. П'єтрася та Г. Моргентау. Поняття "зовнішня політика". Інтерпретації. Зовнішньополітичні відносини. Типи зовнішньої політики держави. Концептуальні схеми Й. Беллєра та Дж. Розенау. Доктринальні основи зовнішньої політики. Дилема безпеки. Стратегії зовнішньополітичної діяльності. Засоби здійснення політики в міжнародному середовищі. Моделі зовнішньої політики. Математична інтерпретація П. Мак-Гоуена. Фактори зовнішньої політики. Поняття "дипломатичні відносини". Зміст і функції дипломатії. Форми дипломатичної діяльності: спеціальні місії, постійні представництва, конференції, міжнародні організації. Поняття "міжнародні еко-номічні відносини". Особливості суб'єктності в міжнародних економічних відносинах. Світова економіка. Типи міжнародних економічних відносин: виробнича кооперація, торгівля, валютно-фінансові операції. Специфічні особливості інтеракцій в міжнародному середовищі. Форми міжнародних відносин: двостороння (білатеральна), багатостороння (полілатеральна) і колективна.

5. МВ і зовнішня політика держави

Глобальна конструкція світової політичної системи: реальність і тенденції розвитку. Світова сукупність країн (держав) за сучасних умов, їх геополітична диференціація та ієрархія. Міжнародні політичні відносини в загальній системі міжнародних зв'язків: структура, механізми формування і тенденції розвитку. Функціонування глобальних, континентальних і регіональних політичних зв'язків: способи, форми, вектори. Зовнішньополітичні стратегії держав сучасного світу. Роль глобальних економічних і соціальних організацій у світовому політичному процесі. Політичні та багатофункціональні організації різних континентів планети. Неурядові організації політичної спрямованості та їх діяльність. Функції

світової політики держави. Поняття військової могутності. Відмінність між поняттями "міжнародний порядок" і "світовий порядок". Доктринальні основи зовнішньої політики. Дилема безпеки. Моделі й фактори зовнішньої політики. Поняття дипломатичних відносин.

6. Міжнародна система: суб'єкти, відносини, норми. Види міжнародних систем

Класифікація й характеристика міжнародних систем. Історичний розвиток міжнародних систем. Основні характеристики Вестфальської системи. Особливості Віденської міжнародної системи. Проблема перебудови міжнародних відносин після першої світової війни Версальсько-Вашингтонська система. Ялтинсько-Потсдамська міжнародна система. Формування сучасної міжнародної системи. Процес розвитку міжнародних систем. Особливості формування сучасної міжнародної системи. Сучасні міжнародні системи у мовах глобалізації. Глобальні і регіональні міжнародні системи. Підходи до дослідження міжнародних систем. Глобальна система та регіональні підсистеми міжнародних відносин. Розпад колоніальних систем. Країни, що визволилися, у світовій політиці.

7. Морально-етичні та правові аспекти міжнародних відносин

Політичні та правові механізми реалізації міжнародних відносин. Специфіка взаємодій держав у межах міжнародних організацій. Принципи міжнародного права. Взаємозв'язок права і моралі в міжнародних відносинах. Дискусія щодо регулятивної ролі права в міжнародних відносинах. Значення моралі і релігії у сучасних міжнародних відносинах. Мораль та етика в міжнародному середовищі. Ідея універсальної моралі в міжнародних відносинах. Проблема нетотожності морально-етичних основ народів світу та її вплив на світову політику. Культурний плюралізм. Релігія та ідеологія. Проблема рас та цивілізацій. Дискусії навколо концепції С. Хантігтона.

8. Міжнародні політичні відносини

Глобальна конструкція світової політичної системи: реальність і тенденції розвитку. Світова сукупність країн (держав) за сучасних умов, їх геополітична диференціація та ієрархія. Міжнародні політичні відносини в загальній системі міжнародних зв'язків: структура, механізми формування і тенденції розвитку. Функціонування глобальних, континентальних і регіональних політичних зв'язків: способи, форми, вектори. Зовнішньополітичні стратегії держав сучасного світу. Міжнародні організації як суб'єкти міжнародних політичних відносин: міжурядові та неурядові. Роль глобальних економічних і соціальних організацій у світовому політичному процесі. Політичні та багатофункціональні організації різних континентів планети. Неурядові організації політичної спрямованості та їх діяльність.

9. Міжнародні економічні відносини

Економічна діяльність як особлива сфера суспільних відносин. Міжнародна економічна система як підсистема міжнародної системи. Розвиток міжнародних економічних відносин у Стародавньому світі, Середньовіччі, у Новий час, міжвоєнний період, у другій половині XX ст. Суб'єкти (актори)

міжнародних економічних відносин. Держави як учасниці міжнародних економічних відносин. Міжнародні міжурядові економічні організації. Міжнародні неурядові економічні організації. Транснаціональні корпорації. Субнаціональні територіальні одиниці в міжнародних економічних відносинах. Інтеграційні економічні процеси. Глобалізація економічних відносин.

10. Міжнародні відносини у сфері культури та інформації

Культура як суспільне явище. Міжнародне культурне середовище: тенденції розвитку. Вестернізація та її вплив на національну культуру. Крос-культурний аналіз у міжнародних відносинах. Урахування особливостей політичної та правової культури в системі міжнародних відносин. Релігія як носій культурних цінностей та одна з форм культури. Визначення ролі релігійного фактора в сучасному світі. Зростання впливу церкви та релігії на суспільне життя в переломний момент історії наприкінці XX – початку XXI ст. Вплив світових релігій на суспільну свідомість. Світовий інформаційний простір. Процес безперервного зростання інформації в соціальному та технічному прогресі, вирішенні глобальних проблем. Міжнародні інформаційні відносини на міжурядовому, неурядовому та міжособистісному рівнях. Інформаційний продукт та інформаційні послуги в контексті міжнародних відносин. Світовий інформаційний ринок. Поняття та сутність інформаційної безпеки країни.

11. Регіон у системі міжнародних відносин

Регіональна підсистема міжнародних відносин. Зовнішня регіональна політика. Поняття “регіон” у сучасній науці. Територіально-географічні, соціально-економічні, військово-політичні, культурно-цивілізаційні, демографічні, історичні та інші критерії регіону. Значення критерію “віртуальність” у теоретичному осмисленні феномена “регіон”. Географічний детермінізм. Поняття “регіон” за Л. Канторі і С. Спігелом. Регіон як район світу, що включає в себе географічно близькі держави, які створюють у міжнародних справах взаємопов’язані об’єднання. Комплексний підхід до визначення поняття “регіон” і його ролі в зовнішній політиці держави. Регіон як субнаціональна спільність і його роль у міжнародних зв’язках держави. Регіон як транснаціональна спільність. Макро- і мегарегіони. Класифікація регіону Г. Розмана: макрорегіон, мікрорегіон, регіональне ядро, силовий регіон, регіон – плавильний котел.

12. Україна в сучасних міжнародних відносинах

Основні принципи, завдання та напрями зовнішньої політики України. Україна і міжнародні організації світового і регіонального рівнів. Курс України на інтеграцію в європейські та євроатлантичні структури. Співробітництво України з Європейським Союзом: проблеми та перспективи. Партнерство України з Північноатлантичним альянсом. Україна в миротворчих операціях ООН. Україна в системі міжнародних економічних відносин. Місце і роль України у світовому інформаційному середовищі.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
Розділ 1												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Формування теорій міжнародних відносин	2	2					5	1				4
Тема 2. Учасники міжнародних відносин	2	2					5	1				4
Тема 3. Цілі, інтереси й засоби учасників міжнародних відносин	4	4					6	2				4
Тема 4. Види та форми міжнародних відносин	4	4					6	2				4
Тема 5. МВ і зовнішня політика держави	4	4					4					4
Тема 6. Проблеми наукового визначення міжнародних відносин	1		1				4					4
Тема 7. Характеристика суспільних одиниць, що беруть участь в МВ	1		1				4					4
Тема 8. Інтерації між державами у міжнародному середовищі	4		1			3	4					4
Тема 8. Питання й дискусії міжнародних відносин другої половини ХХ ст.	4		1			3	4					4
Тема 9. Зовнішня політика держави	4		1			3	4					4
Тема 10. Зв'язок світової політики зі складовими міжнародних відносин	4		1			3	4					4
Тема 11. Світова політика й світовий порядок	4		1			3	4					4
Тема 12. Вплив різних факторів на державну й світову політику	4		1			3	4					4
Тема 13. Сучасні проблеми міжнародних відносин і світової політики	3					3	2					2
Разом за розділом 1	45	16	8			21	60	6				54

Розділ 2												
Тема 1. Міжнародна система: суб'єкти, відносини, норми. Види міжнародних систем	6	4				2	4	2				2
Тема 2. Морально-етичні та правові аспекти міжнародних відносин	4	2				2	3	1				2
Тема 3. Міжнародні політичні відносини	4	2				2	3	1				2
Тема 4. Міжнародні економічні відносини	4	2				2	3	1				2
Тема 5. Міжнародні відносини у сфері культури та інформації	4	2				2	3	1				2
Тема 6. Регіон у системі міжнародних відносин	4	2				2	2					2
Тема 7. Україна в сучасних міжнародних відносинах	4	2	2				2					2
Тема 8. Світова політика як соціокультурна реальність.	3		1			2	2					2
Тема 9. Теоретичні школи і теорії світової політики.	3		1			2	2					2
Тема 10. Формування сучасної системи світової політики.	3		1			2	2					2
Тема 11. Міжнародна інтеграція та глобалізація у світовій політиці.	3		1			2	2					2
Тема 12. Міжнародні конфлікти та кризи в сучасній світовій політиці	2		1			1	1					1
Тема 13. Підтримання міжнародного миру та безпеки як глобальна проблема людства.	1		1				1					1
Разом за розділом 2	45	16	8			21	30	6				24
Усього годин	90	32	16			42	90	12				78

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Проблеми наукового визначення міжнародних відносин	1
2	Характеристика суспільних одиниць, що беруть участь в МВ	1
3	Інтеракції між державами у міжнародному середовищі	1
4	Питання й дискусії міжнародних відносин другої половини ХХ ст.	1
5	Зовнішня політика держави	1
6	Зв'язок світової політики зі складовими міжнародних відносин	1
7	Світова політика й світовий порядок	1
8	Вплив різних факторів на державну й світову політику	1
9	Україна в сучасних міжнародних відносинах	2
10	Світова політика як соціокультурна реальність	1
11	Теоретичні школи і теорії світової політики	1
12	Формування сучасної системи світової політики	1
13	Міжнародна інтеграція та глобалізація у світовій політиці	1
14	Міжнародні конфлікти та кризи в сучасній світовій політиці	1
15	Підтримання міжнародного миру та безпеки як глобальна проблема людства	1
Разом		16

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
	Розділ 1	
1	Інтеракції між державами у міжнародному середовищі Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	3
2	Питання й дискусії міжнародних відносин другої половини ХХ ст. Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	3
3	Зовнішня політика держави Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	3
4	Зв'язок світової політики зі складовими міжнародних відносин Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	3
5	Світова політика й світовий порядок Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	3
6	Вплив різних факторів на державну й світову політику Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою	3

	підготовки до підсумкового семестрового контролю	
7	Сучасні проблеми міжнародних відносин і світової політики Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	3
	Разом за розділом 1	21
	Розділ 2	
1	Міжнародна система: суб'єкти, відносини, норми. Види міжнародних систем Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	2
2	Морально-етичні та правові аспекти міжнародних відносин Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	2
3	Міжнародні політичні відносини Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	2
4	Міжнародні економічні відносини Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	2
5	Міжнародні відносини у сфері культури та інформації Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	2
6	Регіон у системі міжнародних відносин Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	2
7	Світова політика як соціокультурна реальність Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	2
8	Теоретичні школи і теорії світової політики Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	2
9	Формування сучасної системи світової політики Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	2
10	Міжнародна інтеграція та глобалізація у світовій політиці Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	2
11	Міжнародні конфлікти та кризи в сучасній світовій політиці Опрацювання додаткової рекомендованої літератури за темою з метою підготовки до підсумкового семестрового контролю	1
	Разом за розділом 2	21
	Разом	42

6. Індивідуальні завдання

У поточному навчальному семестрі виконання студентами індивідуального завдання не передбачено навчальним планом.

7. Методи контролю

При вивченні дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика» застосовуються такі методи контролю: усний, письмовий, тестовий. Контрольні заходи здійснюються з метою оцінки рівня підготовки студентів з дисципліни на різних етапах її вивчення й здійснюються у вигляді поточного та підсумкового семестрового контролю (екзамену). Поточний контроль проводиться під час семінарських занять у вигляді усного або письмового опитування, виступів студентів під час обговорення питань, самостійної роботи, тестування тощо. Результати поточного контролю (поточна успішність) враховується під час визначення підсумкової оцінки з дисципліни.

Засвоєння тем (поточний контроль) контролюється на семінарських заняттях відповідно до конкретних цілей, а також на семінарських підсумкових заняттях.

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- тестові завдання;
- експрес-опитування;
- дискусія.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять. Сума балів, які студент денної та дистанційної форм навчання може набрати протягом навчального семестру, дорівнює 60.

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється по завершенню курсу на підсумкових заняттях.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою.

Семестровий підсумковий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він проводиться відповідно до навчального плану в строки, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному цією робочою програмою дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика».

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного й підсумкового семестрового контролю. Загальна сума балів семестрового контролю складає 100.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзамену в 5-му семестрі. Загальна кількість балів за успішне виконання підсумкових завдань складає 40 балів.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання			Екзамен	Сума
Розділ 1	Розділ 2	Разом		
T1-T13	T1-T13			
30	30	60	40	100

T1, T2 ... – теми розділів.

Поточний контроль – 60 балів, з них:

- 20 балів (поточний тестовий контроль);
- 20 балів (активна робота на семінарських заняттях);
- 20 балів (підготовка 4 презентацій із доповіддю за зазначеними темами, кожна з яких має вагу в 5 балів).

Підсумковий контроль – 40 балів, з них:

- 10 балів (теоретичне питання);
- 10 балів (надати визначення 2 поняттям, кожне з яких має вагу в 5 балів);
- 20 балів (10 тестових питань по 2 бали).

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

9. Рекомендована література

Основна література

1. Міжнародні відносини та світова політика : методичні рекомендації до виконання курсової роботи з дисципліни (для студентів напряму підготовки 6.030203 «Міжнародні економічні відносини» денної та заочної форм навчання) / Григорова-Беренда Л. І., Непрядкіна Н. В., Шуба М. В. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. – 24 с.
2. Міжнародні відносини та світова політика: Підручник / В.А. Манжола, В.Ю. Крушинський, С.П. Галака та ін. ; за ред. В.А. Манжоли ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — 2-ге вид., переробл. і доповн. — К. : Знання, 2014. — 662 с.

3. Герасимчук Т. Наука про міжнародні відносини (базові категорії, методи, концепції): Навч. Посібник / Т. Герасимчук, А. Киридон, С. Троян. – Рівне, 2007.
4. Шепелев М.А. Теорія міжнародних відносин: Підручник / М.А. Шепелев. – К., 2004.
5. Валлерстайн И. Анализ мировых систем и ситуация в современном мире / И. Валлерстайн: Пер с англ. – СПб., 2001.
6. Трохимчук С. Політична географія з основами геополітики: Навч. посібник / С. Трохимчук, О. Федунь. – Львів, 2008.
7. Дорошко М.С. Геополітичне середовище та геополітична орієнтація країн СНД: навч. посіб. / М.С. Дорошко, Н.В. Шпакова. – К.: Центр учбової л-ри, 2011. – 204 с.
8. Мальський М.З. Теорія міжнародних відносин: підруч. / М. З. Мальський, М. М. Мацях; МОНУ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, ф-т міжнарод. відносин. – 4-те вид., переробл. і доповн. – К.: Знання, 2011. – 406 с.
9. Політична енциклопедія / редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. – К.: Парламентське вид-во, 2011. – 808 с.
10. Бахчеванова Н.В. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / Н. В. Бахчеванова, С.М. Макуха. – Х.: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2010. – 403 с.
11. Міжнародні економічні відносини: підручник / за ред. А.П. Голікова, О.А. Довгаль. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. – 464 с.
12. Міжнародні системи і глобальний розвиток / підручник Кер.авт.колективу О.А. Коппель; за ред. Л.В. Губерського, В.А. Манжолі. Київ.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. – 606 с.
13. Україна в постбіполярній системі міжнародних відносин: підручник / В.А.Манжола, В.Ю.Константинов, С.В.Андрущенко та ін. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2008. – 512 с.
14. Шергін С.О. Політологія міжнародних відносин: навч. посіб. / С.О. Шергін. – К.: Дипломатична академія України при МЗС України, 2013. – 204 с.
15. Viotti Paul R. International relations and world politics / Paul R. Viotti and Mark V. Kauppi. — 5th ed. — Pearson, 2013. — 550 p
16. The globalization of world politics: An introduction to international relations / J. Baylis, S. Smith, P. Owens. — Oxford University Press, 2011. — 636 p.

Допоміжна література

1. Герасимчук Т. Концептуальні основи теорії політики: Навч. посібник / Т. Герасимчук, А. Киридон, С. Троян. – Рівне, 2008
2. Зінченко А.Л. Історія дипломатії: від давнини до нового часу: Навч. посібник / А.Л. Зінченко. – Вид. 3-тє. – К., 2005
3. Політологічний енциклопедичний словник: Навч. посібник. 2-е вид., доп. – К., 2004
4. Купер Р. Раздор между народами. Порядок и хаос в XXI веке / Р. Купер: пер. с англ. – М.: Москов. шк. полит. исследований, 2010. – 240 с.

5. Цимбалістий В.Ф. Теорія міжнародних відносин: навч. посіб. / В.Ф. Цимбалістий. – 3-тє вид., доповн. та виправл. – Л.: Новий світ, 2007. – 360 с.
6. Проблеми модернізації політичних систем сучасності: моногр. / М.І. Панов (кер. авт. кол.), Л.М. Герасіна, О.Г. Данильян та ін., за заг. ред. Л.М. Герасіної, О.Г. Данильяна. – Х.: Право, 2008. – 320 с.
7. Міжнародні відносини і євроантлантична інтеграція України / за заг. ред. Л.С. Голопатюка. – К.: Освіта України, 2005. – 404 с.
8. Бжезінський З. Україна у геостратегічному контексті / З. Бжезінський. – К.: ВД «Києво-Могилян. Акад.», 2006. – 102 с.
9. Арон Р. Мир і війна між націями / Р. Арон: пер. з фр. – К.: МП Юніверс, 2000. – 688 с.
10. Коппель О.А. Міжнародні відносини ХХ століття: навч. посіб. / О.А. Коппель, О. Пархомчук. – К.: Школяр, 2005. – 360 с.
11. Kenneth Neal Waltz Man, the State, and War: A Theoretical Analysis. – Columbia University Press, 2001. – 263p.
12. Jared M. Diamond Guns, Germs, and Steel: The Fates of Human Societies. – W.W. Norton, 1997. – 480 p.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Офіційний сайт Інституту міжнародної економіки (США). URL: <http://www.iie.com>.
2. Офіційний сайт Інституту світової економіки (Німеччина). URL: <http://www.uni-kiel.de/ifw>.
3. Офіційний сайт Баз даних «Статистика СНД». URL: <http://www.cisstat.com>.
4. Офіційний сайт журналу World Economics (Німеччина). URL: <http://www.world-economics-journal.com>.
5. Офіційний сайт Паризького клубу кредиторів. URL: <http://www.clubdeparis.org>.
6. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL: <http://www.imf.org>.
7. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org>.
8. Офіційний сайт Конференції ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД). URL: <http://www.unctad.org>.
9. Офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй з промислового розвитку (ЮНІДО). URL: <http://www.unido.org>.
10. Офіційний сайт Міжнародної організації праці. URL: <http://www.ilo.org>.
11. Офіційний сайт Європейського союзу. URL: <http://europa.eu>.